

Şubat 2022

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Başekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

İlker Şahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

İlkin Bengisu Tuncer
Uzman Yardımcısı
bengisu.tuncer@isbank.com.tr

Ahmet Berat Ocak
Uzman Yardımcısı
berat.ocak@isbank.com.tr

Küresel Ekonomi

IMF, Dünya Ekonomik Görünüm raporunun Ocak ayı güncellemesinde küresel ekonominin 2022 yılına zayıf bir görünümle girdiğini belirterek büyüme tahminini 2022 yılı için 0,5 puan düşüşle %4,4'e indirdi. Türkiye ekonomisinin 2021 yılını %11 büyümeyle tamamladığını tahmin eden Kuruluş, 2022 yılında %3,3'lük büyüme öngörüyor.

Öncü verilere göre ABD ekonomisi 2021 yılını %5,7 ile son 37 yılın en yüksek büyüme oranıyla tamamladı. Ülkede yıllık TÜFE enflasyonu da %7 ile son 40 yılın en yüksek seviyesinde gerçekleşti.

Fed, 2022 yılının ilk toplantısında politika faizini beklentiler doğrultusunda değiştirmedii. Fed'in Mart ayında faiz artırımına gitmesi bekleniyor.

2021'in son çeyreğinde ivme kaybeden Euro Alanı ekonomisi yıl genelinde %5,2 büyüme kaydetti. Öncü göstergeler omicron varyantına ilişkin önlemlerin özellikle hizmetler sektörü üzerinde baskı kurduğuna işaret ederken, imalat sektöründeki olumlu seyrin devam ettiği gözleniyor.

ECB Şubat ayı toplantısında piyasa beklentilerine paralel olarak politika faizinde değişikliğe gitmezken, BoE politika faizini 25 baz puan artışla %0,5'e yükseltti.

Petrol fiyatları Rusya ve Ukrayna arasında artan jeopolitik gerilimin de etkisiyle yılın ilk ayında önemli ölçüde yükselerek son 7 yılın zirvesine çıktı.

Türkiye Ekonomisi

Kasım 2021'de istihdam tüm ana sektörlerde artış kaydetti. Bu dönemde işgücüne katılım oranının da yükselmesiyle mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı %11,2 seviyesinde yatay kalırken, atıl işgücü oranı %22,1 seviyesine geriledi.

Kasım ayında sanayi üretimi tüketim ve aramalı imalatındaki artışa bağlı olarak yükselmeye devam etti. Bu dönemde, takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi endeksi yıllık bazda %11,4 oranında artış kaydetti.

İmalat PMI verisi 2022'nin ilk ayında 50,5 ile son sekiz ayın en düşük düzeyinde gerçekleşti. Yüksek seyreden maliyetlerin özellikle yeni siparişler kanalıyla üretimi baskı altına aldığı görüldü.

Dış ticaret açığı 2021 yılında %7,5 oranında daralarak 46,1 milyar USD'ye geriledi. Öncü dış ticaret verilerine göre ihracat hacmi 2022'nin ilk ayında %17,3 artarken, ithalat hacmi %55,2 oranında genişledi.

Aralık ayında KİT'lere yapılan yüklü aktarımlarla merkezi yönetim bütçe harcamaları Aralık 2020 seviyesinin iki katını aştı. 2021 yılında merkezi yönetim bütçe açığı yıllık bazda %9,7 oranında genişleyerek 192,2 milyar TL oldu.

Ocak 2022'de yıllık TÜFE enflasyonu %48,69 ile son 20 yılın en yüksek seviyesine ulaştı. Fiyat artışlarının sektörlerin geneline yayıldığı Yİ-ÜFE'de yıllık enflasyon %93,53'e çıktı.

Ocak ayında yaptığı toplantıda para politikasında değişikliğe gitmeyen TCMB, yılın ilk Enflasyon Raporu'nda 2022 sonuna ilişkin enflasyon tahminini %23,2 olarak açıkladı.

Aralık ayında açıklanan "kur korumalı mevduat" uygulamasının kapsamı Ocak'ta kurumsal firmaları ve yurt dışında yaşayan vatandaşları kapsayacak şekilde genişletildi.

Küresel Ekonomi	2
Türkiye Ekonomisi	4
Finansal Piyasalar ve TCMB	9
Bankacılık Sektörü	10
Genel Değerlendirme	11
Grafikler	12
Özet Tablolar	14

Küresel Ekonomi

IMF küresel ekonomik büyüme tahminini güncelledi.

IMF 25 Ocak'ta yayımladığı Dünya Ekonomik Görünümü Ara Dönem Raporu'nda, küresel ekonominin 2022 yılına beklenenden daha zayıf bir görünümle girdiğini belirterek, bu yıla ilişkin büyüme beklentisini %4,9'dan %4,4'e indirdi. Tedarik zincirindeki sıkıntıların ve enerji fiyatlarındaki yükselişin 2022 yılında da devam etmesiyle birlikte yüksek enflasyonun Ekim raporunda öngörülenden daha uzun sürebileceğine dikkat çeken Kuruluş, enflasyondaki gerilemenin ancak arz-talep dengesizliklerinin azalması ve başlıca merkez bankalarının para politikası adımlarıyla mümkün olabileceğini belirtti. Türkiye'ye ilişkin 2021 yılı büyüme tahminini %9'dan %11'e yükselten IMF, 2022 ve 2023 yıllarına ilişkin büyüme tahminini %3,3 düzeyinde tuttu.

IMF Tahminleri

	Ocak Tahminleri (%)		Ekim Tahminlerinden Farkı (% puan)	
	2022	2023	2022	2023
Dünya	4,4	3,8	-0,5	0,2
ABD	4,0	2,6	-1,2	0,4
Euro Alanı	3,9	2,5	-0,4	0,5
Almanya	3,8	2,5	-0,8	0,9
Japonya	3,3	1,8	0,1	0,4
İngiltere	4,7	2,3	-0,3	0,4
Çin	4,8	5,2	-0,8	-0,1
Brezilya	0,3	1,6	-1,2	-0,4
Türkiye	3,3	3,3	0,0	0,0

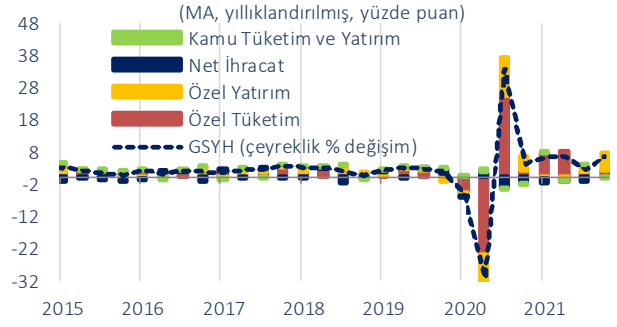
Fed 2022'nin ilk faiz artırımı için Mart ayını işaret etti.

Fed Ocak ayı toplantısında politika faizini değiştirmeyen, Mart ayında politika faizinin artırılacağı sinyalini verdi. Varlık alımlarını Mart ayının başında sonlandırarak olan Fed, enflasyonun %2'lik hedefin oldukça üzerinde seyretmesi ve işgücü piyasasının güçlü görünümünü koruması paralelinde politika faizinin yakında yükseltilmesinin uygun olacağını belirtti. Fed ayrıca, yaklaşık 9 trilyon USD büyüklüğündeki merkez bankası bilançosunun küçültülmesine faiz artışının ardından başlanabileceğini ifade ederken, para politikasının ekonomik gelişmeler doğrultusunda şekilleneceğinin altını çizdi.

ABD ekonomisi 2021'de güçlü büyüme kaydetti.

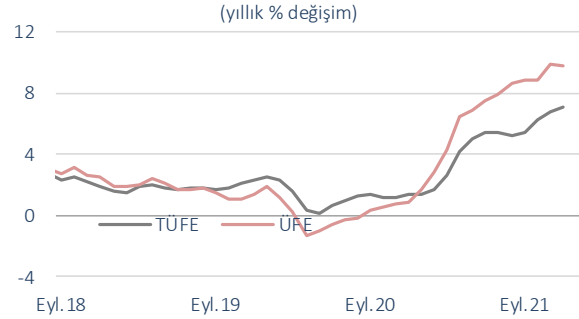
ABD'de GSYH büyümesi 2021'in son çeyreğinde yıllıklandırılmış olarak %6,9 ile piyasa beklentilerinin oldukça üzerinde gerçekleşti. Böylece, 2021 yılında yaklaşık 6 trilyon USD büyüklüğünde teşvik paketiyle desteklenen ABD ekonomisi yıllık bazda %5,7 ile 1984 yılından bu yana en hızlı büyümesini kaydetti. Öte yandan, Ocak 2022'ye ilişkin PMI verileri omicron varyantının ekonomik aktivite üzerinde baskı yarattığına işaret ediyor. Ocak ayına ilişkin imalat ve hizmetler PMI verileri sırasıyla 55,5 ve 51,2 ile beklentilerin altında bir görünüm sergiledi. Böylece, ABD'de bileşik PMI endeksi 51,1 düzeyine inerek son 18 ayın en düşük değerini aldı.

ABD'de Ekonomik Büyüme

ABD'de tüketici fiyatları Aralık'ta aylık bazda %0,5 artış kaydetti. Bu dönemde yıllık TÜFE enflasyonu %7 seviyesinde gerçekleşerek Haziran 1982'den bu yana en yüksek düzeyine ulaştı. Ülkede ÜFE enflasyonu Aralık'ta aylık bazda %0,2 ile Kasım 2020'den bu yana en düşük seviyeye gerilese de, yıllık bazda %9,7 ile yüksek düzeyini korudu.

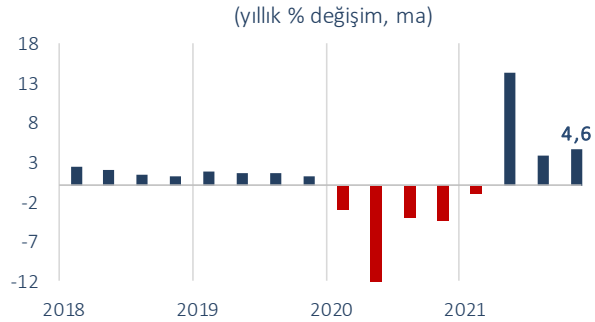
ABD Enflasyon Göstergeleri

Euro Alanı ekonomisi 2021 yılının son çeyreğinde yıllık bazda %4,6 büyüdü.

Öncü büyüme verileri Euro Alanı'nda 2021 yılının son çeyreğinde ekonomik aktivitenin beklendiği üzere hız kestiğine işaret etti. 2021'in üçüncü çeyreğinde %2,3 olan Euro Alanı çeyreklik büyümesi yılın son çeyreğinde %0,3 düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde, salgın tedbirlerinin sınırlı oranda uygulandığı İspanya, Fransa ve İtalya'da ekonomik aktivitenin genişlediği; Almanya ve Avusturya gibi tedbirleri nispeten daha sert uygulayan ülkelerin ise bir önceki çeyreğe kıyasla küçüldüğü görüldü.

Euro Alanı'nda GSYH Büyümesi

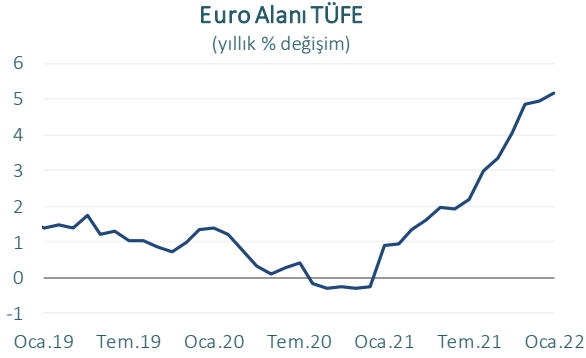

Euro Alanı'nda ilk çeyreğe ilişkin açıklanan öncü veriler de omicron varyantına bağlı olarak uygulanan salgın tedbirlerinin hizmetler sektörünü olumsuz etkilediğine işaret ediyor. Bölgede imalat PMI Ocak'ta 58,7 ile olumlu bir

Kaynak: Datastream

Küresel Ekonomi

performans sergilerken, hizmetler PMI bir önceki aya göre gerileyerek 51,1 seviyesinde gerçekleşti.

Euro Alanı'nda açıklanan öncü verilere göre yıllık TÜFE enflasyonu Ocak ayında ivme kaybı beklentilerine karşın %5,1 seviyesine yükselerek rekor tazeledi. Bu gelişmede yükselen enerji fiyatlarının yanı sıra gıda fiyatlarındaki artış etkili oldu. Ocak'ta işlenmemiş gıda ve enerji fiyatları hariç çekirdek enflasyon 0,2 puan azalarak %2,5 düzeyine gerilemiş olsa da %2 seviyesindeki piyasa öngörülerinin üzerinde gerçekleşti. Bölgede yıllık ÜFE enflasyonu da %26,2'ye ulaşarak verinin yayımlanmaya başladığı 1996 yılından bu yana en yüksek seviyesine ulaştı.

BoE Şubat toplantısında faiz artırımına gitti.

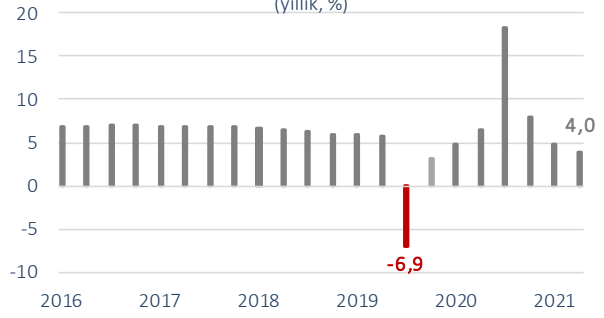
Avrupa Merkez Bankası, 3 Şubat tarihinde gerçekleştirdiği toplantısında piyasa beklentilerine paralel olarak politika faizinde değişikliğe gitmedi. Toplantı sonrasında yayımlanan metinde, Pandemi Acil Varlık Alım Programı'nın (PEPP) Mart 2022'de sona ereceği teyit edilirken, APP (Asset Purchase Program) kapsamındaki varlık alım hızının bir önceki çeyreğe kıyasla azalacağı belirtildi. APP kapsamındaki alımlar 2022'nin ikinci çeyreğinde aylık 40 milyar EUR, üçüncü çeyreğinde 30 milyar EUR seviyesinde gerçekleşecek. İngiltere Merkez Bankası (BoE) Şubat ayı toplantısında politika faizini 25 baz puan artırarak %0,5 seviyesine yükseltti. Böylece, BoE 2004 yılından bu yana ilk kez art arda iki kez faiz artırımına gitmiş oldu. BoE, enflasyonun bahar aylarında %7'ye ulaştıktan sonra düşüş trendine geçmesini bekliyor.

Çin ekonomisi 2021 yılında %8,1 büyüdü.

Çin ekonomisi 2021 yılının son çeyreğinde çeyreklik bazda %1,6, yıllık bazda %4,0 genişledi. Böylece, 2021 yılının tamamında ülke ekonomisi %8,1 ile beklentilerin üzerinde büyüme kaydetti. 2021 yılını yüksek bir büyümeyle tamamlamakla birlikte son iki çeyrekte hızlı ivme kaybının gözlemlendiği Çin'de, Merkez Bankası ekonomik aktiviteyi desteklemek amacıyla Ocak ayında 1 yıllık politika faizini %3,8'den %3,7'ye, 5 yıllık politika faizini %4,65'ten %4,60'a indirdi. Böylece, ülkede Nisan 2020'den bu yana ilk kez faiz indirimine gidilmiş oldu. Ocak ayına ilişkin Caixin imalat PMI 49,1 düzeyine gerileyerek ülkede ekonomik aktivite üzerindeki baskının devam ettiğine ve buna bağlı olarak destekleyici politikaların sürebileceğine işaret ediyor.

Çin'de GSYH Büyümesi

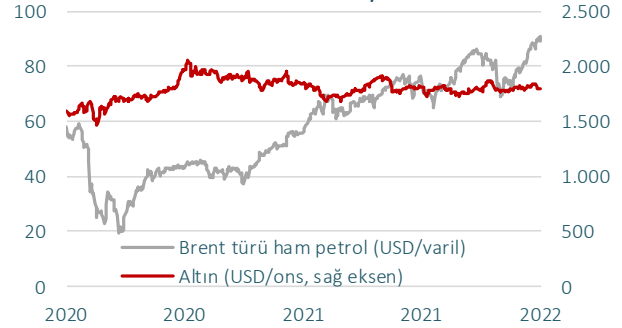
(yıllık, %)

Petrol fiyatları son 7 yılın en yüksek seviyesinde...

Petrol fiyatları, omicron varyantının seyrine ilişkin belirsizliklerin yanı sıra Irak'tan Türkiye'ye giden bir boru hattında çıkan yangının petrol akışını kısa süreliğine durdurmasının etkisiyle Ocak ayında yükselişe geçti. Ayrıca, Rusya-Ukrayna arasında devam eden jeopolitik gerilimin de fiyatlar üzerinde yukarı yönlü baskı oluşturmasıyla Brent türü petrolün varil fiyatı Ocak ayı içerisinde 91,2 USD ile yaklaşık son 7 yılın en yüksek düzeyine ulaştı. Gerek enflasyonun küresel ölçekte izleyeceği seyre yönelik beklentiler gerekse jeopolitik endişelerle dalgalı bir seyir izleyen altın fiyatları, Fed'in yakın dönemde faiz artırımına gideceğine ilişkin beklentilerin güçlenmesinin etkisiyle aylık bazda %1,7 düşüş kaydederek Ocak ayını 1.796 USD/ons seviyesinden tamamladı.

Petrol ve Altın Fiyatı

Salgının seyrine ilişkin belirsizliklerin etkisiyle küresel emtia endekslerinde 2021 yılı genelinde gözlenen yükseliş Aralık ayında da devam etti. Dünya Bankası tarafından yayımlanan verilere göre, gıda enflasyonu üzerinde doğrudan etkili olan gübre fiyatlarının 2021 yılında %163,9'luk artışla fiyatların en hızlı yükseldiği emtia grubu olduğu görüldü. Yetiştirilmesinde daha çok gübre kullanılan soya fasulyesi, mısır ve buğday gibi tarım ürünlerinin küresel bazda üretiminin maliyet artışına bağlı olarak önümüzdeki dönemde azalması bekleniyor. Bu çerçevede, 2021 yılında bir önceki yıla göre %15,3 oranında yükseldiği açıklanan tarım endeksinin 2022'de daha fazla yükselebileceği değerlendiriliyor.

Sektörler genelinde istihdam Kasım ayında artış kaydetti.

TÜİK tarafından açıklanan verilere göre, Kasım 2021'de istihdam aylık bazda hizmetler sektöründe 96 bin, sanayide 73 bin, tarımda 49 bin ve inşaat sektöründe 10 bin kişi olmak üzere toplam 228 bin kişilik artış kaydetti. Bu dönemde mevsim etkilerinden arındırılmış işgücüne katılma oranı 0,4 puan artışla %52,5'e çıkarken, 0,3 puan artan istihdam oranı %46,6 ile Kasım 2019'dan bu yana en yüksek düzeyine ulaştı. Sektörlerin geneline yayılan istihdam artışına karşılık işgücüne katılım oranının da yükselmesiyle mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı Kasım'da bir önceki aya göre değişim göstermeyerek %11,2 düzeyinde gerçekleşti. Kasım'da zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan atıl işgücü oranı aylık bazda 0,7 puan azalarak %22,1 oldu.

Sanayi üretimi Kasım ayında artışını sürdürdü.

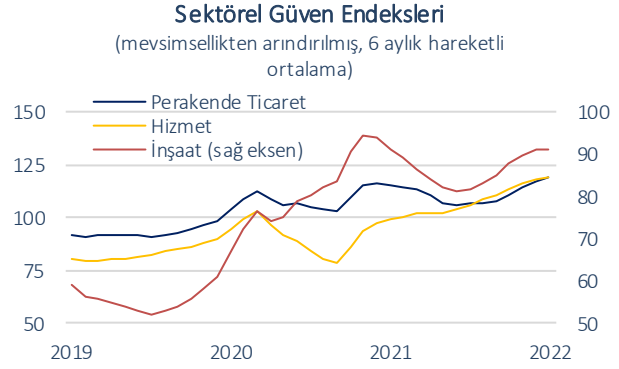
Sanayi üretimine 2021 yılı genelinde hâkim olan olumlu görünüm tüketim ve ara malı imalatındaki güçlü seyrin desteğiyle Kasım ayında da devam etti. Bu dönemde takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretim endeksi yıllık bazda %11,4 artarken, bu artışa en büyük katkısı (11 puan ile) üretimin yıllık bazda %12,5 genişlediği imalat sanayii sektörü yaptı. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre sanayi üretimindeki aylık artış Kasım'da %3,3 ile ivme kazandı. Bu gelişimde Eylül ve Ekim aylarında gerileyen sermaye malı imalatında aylık bazda kaydedilen toparlanma önemli rol oynadı. 2021'in ilk 11 ayında sanayi üretimindeki artış 2020'nin aynı dönemine kıyasla %16,8 düzeyinde gerçekleşti.

İmalat sanayii yeni yıla ivme kaybederek başladı.

Ocak ayına ilişkin açıklanan PMI verisi bir önceki aya kıyasla 1,6 puan gerileyerek 50,5 ile imalat sanayiinde üretimin sınırlı oranda genişlediğine işaret etti. Bu dönemde endeks son 8 ayın en düşük seviyesinde gerçekleşti. Endeksin alt kalemlerine bakıldığında, Aralık ayına göre maliyetlerin bir miktar azalmasına rağmen halen yüksek kalmaya devam etmesinin yeni siparişlerin ve üretimin yavaşlamasına neden olduğu görüldü. Böylece, toplam yeni siparişler üst üste dördüncü ayda yavaşlarken, yeni ihracat siparişleri de yedi aylık büyüme sürecinin ardından hız kesti. Diğer taraftan, mevcut yavaşlamaya karşılık yılın ilk ayında imalat sanayiinde istihdamın artması olumlu bir gelişme oldu.

Güven endeksleri 2022'ye yükselişle başladı.

Geçtiğimiz yılın son çeyreğinde zayıf bir performans sergileyen güven endeksleri 2022 yılına yükselişle başladı. Ocak ayında bir önceki aya kıyasla %6,2 artan tüketici güven endeksi 73,2 düzeyiyle son 3 ayın en yüksek değerine ulaştı. Arz tarafına bakıldığında bu dönemde güvenin hizmet ve perakende ticaret sektörlerinde arttığı, inşaat sektöründe ise azalmaya devam ettiği izlendi. Sektörler genelinde özellikle gelecek 3 aylık döneme ilişkin beklentilerdeki bozulma dikkat çekti. Ocak ayında mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi aylık bazda 1,8 puan artarak 111,9 seviyesine yükseldi. Böylece 2020'nin son çeyreğinde aralıksız biçimde gerileyen ekonomik güven endeksi, 2022'nin ilk ayında söz konusu seyri kırarak 2,6 puanlık yükselişle 100,8 oldu.

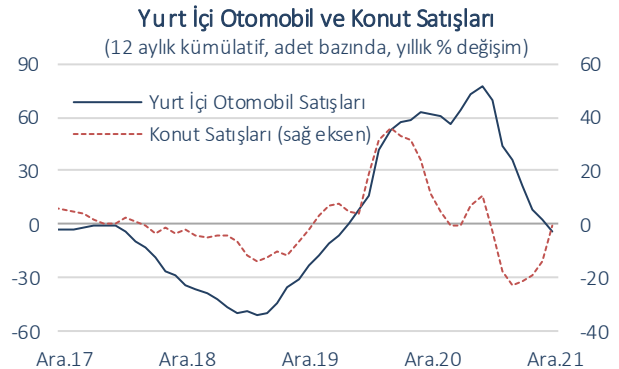
Konut satışları 2021'de sınırlı düzeyde geriledi.

Yurt içinde konut satışları Aralık 2021'de yıllık bazda %113,7 ile hızlı artış kaydetti. Enflasyonun yüksek seyri paralelinde yatırım amaçlı konut talebinde izlenen güçlü seyrin yanı sıra yeni yıla birlikte konut alım-satım işlemlerine uygulanan vergi ve harçlarda beklenen artışların bu gelişimde etkili olduğu değerlendiriliyor. 2021 yılının tamamında ise, konut satışları önceki yıla kıyasla %0,5 ile sınırlı şekilde gerileyerek yaklaşık 1,5 milyon adet düzeyinde gerçekleşti. Faiz oranlarının 2020 yılına kıyasla yüksek seviyeleri nedeniyle 2021'de yıllık bazda %48,6 gerileyen ipotekli satışların toplam satışlar içindeki payı 18 puanlık azalışla %20'ye geriledi. 2021'de yabancılara yapılan konut satışları yıllık bazda %43,5 artarak yaklaşık 58 bin adet ile tarihi yüksek seviyede gerçekleşse de, söz konusu satışların toplam satışlar içindeki payı %4 ile düşük seviyelerde kalmaya devam etti.

Türkiye Beyaz Eşya Sanayicileri Derneği'nin verilerine göre, yurt içinde beyaz eşya satışları 2021 yılında %9 oranında genişlerken, ihracat hacmindeki artış adet bazında %18 oldu. 2021 yılında beyaz eşya üretimi adet bazında %17 artış kaydetti.

Otomotiv üretimi 2021'de %1,7 daraldı.

2021 yılında yurt içi otomotiv satışları arz kısıtlarının yanı sıra döviz kuru gelişmelerinin fiyatlar üzerindeki etkisi ve finansman maliyetlerindeki artışla %2,9 oranında gerilerken, otomotiv ihracatı %2,2 yükseliş kaydetti. Bu dönemde ithal araçların yurt içi satışlar içindeki payı %55,1, ihraç edilen araçların yurt içi üretim içindeki payı %73,4 düzeyinde gerçekleşti. Yurt içinde otomotiv üretimi 2021 yılını %1,7 düşüşle tamamladı.

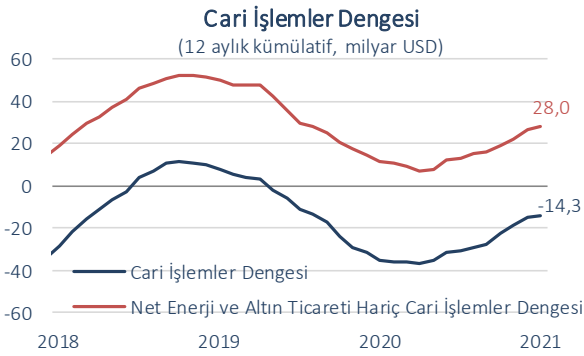
Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

2021 yılında ihracat hacmi %32,8 oranında genişledi.

TÜİK verilerine göre 2021'in son ayında ihracat yıllık bazda %24,9 genişleyerek 22,3 milyar USD, ithalat %29,9 artarak 29,1 milyar USD oldu. 2021'in tamamında ise ihracat hacmi %32,8'lik genişlemeyle 225,3 milyar USD olurken, ithalat hacmi %23,6 artarak 271,4 milyar USD oldu. Böylece, önceki yıla göre %7,5 oranında daralan dış ticaret açığı 2021 yılında 46,1 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Ayrıca, 2020 yılında %77,3 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı 2021 yılında %83,0 düzeyine yükseldi.

Kasım'da cari açık 2,7 milyar USD oldu.

Kasım 2020'de 3,5 milyar USD düzeyinde gerçekleşen cari işlemler açığı, 2021 yılının aynı ayında 2,7 milyar USD oldu. Bu gelişmede, taşımacılık ve turizm gelirlerindeki artış paralelinde net hizmet gelirlerinin yıllık bazda %70,8 oranında yükselmesi önemli rol oynadı. Özellikle, Kasım 2021'de net seyahat gelirlerinin 1,5 milyar USD ile pandemi öncesindeki Kasım 2019 seviyesine ulaşması dikkat çekti. Kasım'da altın ithalatındaki yıllık bazda %96,2'lik düşüş de cari dengede bir önceki yıla kıyasla kaydedilen iyileşmede etkili oldu. Öte yandan, Ağustos-Ekim 2021 döneminde fazla veren cari denge, Kasım ayında tekrar açık verdi.

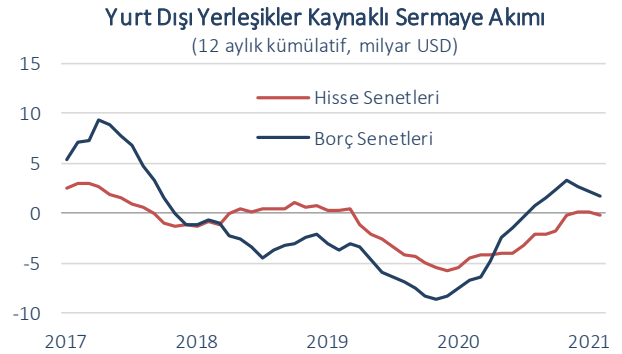
12 aylık kümülatif verilere göre cari açık Kasım ayında gerileme eğilimini sürdürerek 14,3 milyar USD ile Haziran 2020'den bu yana en düşük seviyeye indi. Net altın ve enerji ticareti hariç tutulduğunda 12 aylık cari dengenin Kasım sonunda 28 milyar USD fazla verdiği görüldü.

Doğrudan yatırımlarda 359 milyon USD'lik net giriş kaydedildi.

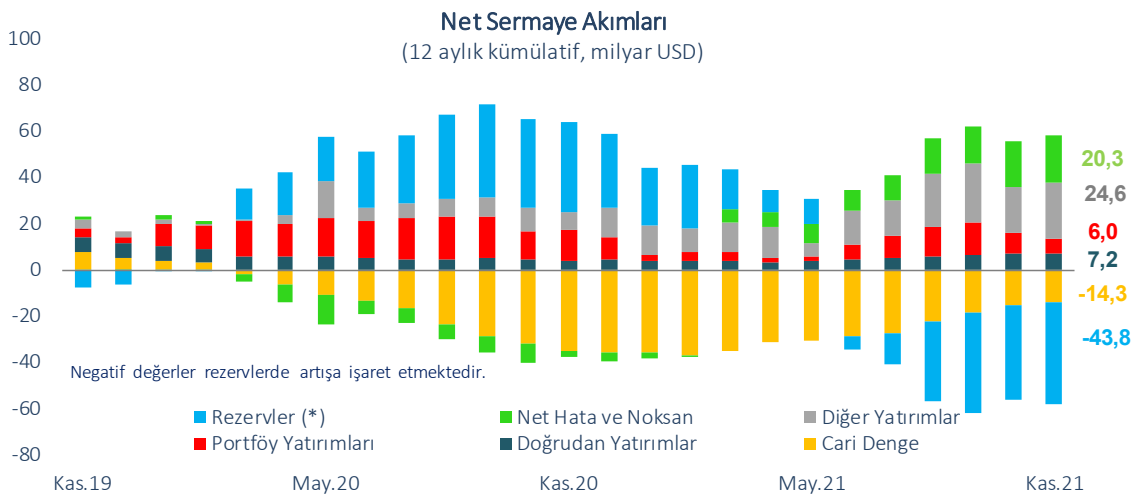
Doğrudan yatırımlar Kasım ayında cari dengenin finansmanına 359 milyon USD'lik sınırlı bir katkı sağladı. Ocak-Kasım 2021 dönemi itibarıyla bakıldığında ise net doğrudan yatırımların olumlu bir performans sergilediği görüldü. 2020 yılının Ocak-Kasım döneminde 3,5 milyar USD olan net doğrudan yatırımlar 2021 yılının aynı döneminde 6,3 milyar USD düzeyine ulaşırken söz konusu tutarın 5,2 milyar USD'sini gayrimenkul sektörüne yönelik net doğrudan yatırımlar oluşturdu.

Kasım'da portföy yatırımlarında sermaye çıkışı gözlemlendi.

Net portföy yatırımlarında Ekim ayındaki 2,2 milyar USD'lik çıkışın ardından Kasım ayında da 1,4 milyar USD'lik çıkış gerçekleşti. Söz konusu çıkışın büyük ölçüde genel hükümetin yurt dışında ihraç ettiği tahvillerin iftalarından kaynaklandığı görüldü. Öte yandan, Kasım 2021'de yurtdışı yerleşikler hisse senedi piyasasında 938 milyon USD'lik net alım gerçekleştirdi. Ocak-Kasım 2021 döneminde ise net portföy girişleri 2,8 milyar USD seviyesinde kaldı.

Diğer yatırımlar kaleminde Kasım'da 2,2 milyar USD tutarında net giriş sağlandı. Bu dönemde yurt içi yerleşik bankaların yurt dışı muhabirlerindeki efektif ve mevduat varlıkları net olarak 1,2 milyar USD azalırken, yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatı 885 milyon USD arttı. Kasım ayında bankalar ve genel hükümet yurt dışından sağlanan kredilerde geri ödeyici konumundayken, diğer sektörler yurt dışından 273 milyon USD net kaynak temin etti. 12 aylık kümülatif verilere göre, uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe %91, bankacılık dışı sektörlerde %127 oldu.

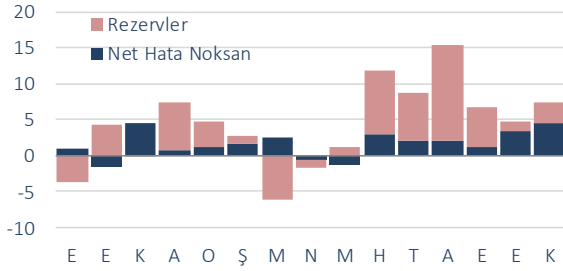
Kaynak: Datastream, TCMB, TÜİK

Türkiye Ekonomisi - Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Resmi rezervler 2,8 milyar USD arttı.

Kasım ayında rezerv varlıklar 2,8 milyar USD artarken, 2021'in ilk 11 ayında rezervlerdeki artış 37,1 milyar USD düzeyine ulaştı. Kasım ayında net hata ve noksan kalemindeki 4,5 milyar USD'lik sermaye girişi dikkat çekti. Böylece, Ocak-Kasım döneminde söz konusu kalem cari açığın finansmanına 19,7 milyar USD katkı sağladı.

Rezervler ve Net Hata Noksan
(aylık, milyar USD)

Beklentiler...

Omicron varyantıyla birlikte salgının yurt içinde ve ihrac pazarlarımızda iktisadi faaliyet ve sosyal yaşam üzerindeki etkileri önümüzdeki dönemde cari denge açısından önem taşımaya devam edecek. Gelişmiş ülke merkez bankalarının para politikalarında beklenenden daha erken normalleşmeye gidebileceği yönündeki açıklamalar ise önümüzdeki dönemde ödemeler dengesinin finansman tarafına yönelik risklerin arttığı bir tabloya işaret ediyor. Mevcut veriler itibarıyla, 2021 yılının tamamında cari açığın GSYH'ye oranının %2 civarında gerçekleştiğini tahmin ediyoruz. Ticaret Bakanlığı tarafından yayımlanan öncü dış ticaret verilerine göre, Ağustos ayından bu yana ihracat hacminde gözlenen hızlı genişlemenin Ocak ayında bir miktar ivme kaybettiği, ithalat hacmindeki artışın ise enerji fiyatlarındaki yükselişin de etkisiyle ivme kazandığı görüldü. Bu dönemde ihracat hacmi yıllık bazda %17,3 oranında genişleyerek 17,6 milyar USD olurken, ithalat hacmi %55,2 artarak 28 milyar USD'ye çıktı. Böylece, dış ticaret açığı yılın ilk ayında geçtiğimiz yılın aynı ayına kıyasla yaklaşık 3,5 katına çıkarak 10,4 milyar USD düzeyine yükseldi. Öncü dış ticaret verileri, Ocak ayına ilişkin cari işlemler dengesi beklentilerini de olumsuz yönde etkiledi.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Kasım 2021	Ocak - Kasım 2020	Ocak - Kasım 2021	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-2.681	-32.096	-10.816	-66,3	-14.256
Dış Ticaret Dengesi	-3.475	-34.499	-23.976	-30,5	-27.340
Hizmetler Dengesi	1.916	10.950	23.439	114,1	24.027
Seyahat (net)	1.549	8.563	17.856	108,5	18.473
Birincil Gelir Dengesi	-986	-8.762	-11.109	26,8	-11.738
İkincil Gelir Dengesi	-136	215	830	286,0	795
Sermaye Hesabı	-2	-29	-65	124,1	-72
Finans Hesabı	1.779	-36.734	8.813	-	6.016
Doğrudan Yatırımlar (net)	-359	-3.475	-6.282	80,8	-7.168
Portföy Yatırımları (net)	1.446	12.827	-2.771	-	-6.042
Net Varlık Edinimi	465	2.568	1.436	-44,1	1.762
Net Yükümlülük Oluşumu	-981	-10.259	4.207	-	7.804
Hisse Senetleri	938	-4.524	-433	-90,4	-164
Borç Senetleri	-1.919	-5.735	4.640	-	7.968
Diğer Yatırımlar (net)	-2.139	-7.490	-19.245	156,9	-24.619
Efektif ve Mevduatlar	-2.150	-15.979	-12.423	-22,3	-15.321
Net Varlık Edinimi	-884	1.949	1.550	-20,5	-1.430
Net Yükümlülük Oluşumu	1.266	17.928	13.973	-22,1	13.891
Merkez Bankası	-4	12.663	4.751	-62,5	4.749
Bankalar	1.270	5.265	9.222	75,2	9.142
Yurt Dışı Bankalar	885	5.603	8.470	51,2	8.895
Yabancı Para	635	1.252	6.455	415,6	7.068
Türk Lirası	250	4.351	2.015	-53,7	1.827
Yurt Dışı Kişiler	385	-338	752	-	247
Krediler	-317	6.732	607	-91,0	-2.177
Net Varlık Edinimi	-474	-2.448	1.658	-	1.725
Net Yükümlülük Oluşumu	-157	-9.180	1.051	-	3.902
Bankacılık Sektörü	-301	-3.983	-3.550	-10,9	-1.359
Bankacılık Dışı Sektörler	273	-4.650	4.972	-	5.498
Ticari Krediler	333	1.758	-1.085	-	-776
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-5	-1	-6	500,0	-7
Rezerv Varlıklar (net)	2.831	-38.596	37.111	-	43.845
Net Hata ve Noksan	4.462	-4.609	19.694	-	20.344

Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

Türkiye Ekonomisi - Bütçe Dengesi

Merkezi yönetim bütçe açığı Aralık'ta hızlı yükselerek 145,7 milyar TL oldu.

Merkezi yönetim bütçe açığı Aralık 2021'de yıllık bazda %237,1 genişleyerek 145,7 milyar TL seviyesinde gerçekleşti. Bu dönemde bütçe gelirleri yıllık bazda %40 artarak 135,1 milyar TL olurken, bütçe harcamaları da %100,9'luk artışla 280,8 milyar TL ile 2000 yılından bu yana en yüksek düzeyinde gerçekleşti. Aralık 2020'de 38,3 milyar TL olan faiz dışı açık da yaklaşık 2,5 katına yükselerek 136,8 milyar TL oldu.

2021 yılında bütçe açığı 192,2 milyar TL düzeyinde gerçekleşti.

2020 yılında 175,3 milyar TL olan merkezi yönetim bütçe açığı 2021 yılında 192,2 milyar TL düzeyine yükselse de Eylül 2021'de açıklanan 230 milyar TL'lik OVP tahmininin altında kaldı. Bu dönemde bütçe gelirleri %36,8, bütçe harcamaları %32,9 arttı. 2020 yılında 41,3 milyar TL seviyesinde gerçekleşen faiz dışı açık, 2021 yılında yıllık bazda %72,4 daralarak 11,4 milyar TL oldu.

Vergi gelirlerindeki yıllık artış Aralık'ta %41,6 oldu.

Vergi gelirleri Aralık 2021'de %41,6 artış kaydetti. Bu dönemde, TL'deki değer kaybının da etkisiyle ithalde alınan katma değer vergisindeki (%102,7) artış öne çıkarken, özel tüketim vergisi (ÖTV)(-%8,6) ile dahilde alınan katma değer vergilerindeki (-%28,1) düşüşler dikkat çekti. Aralık ayında, Mayıs 2018'den bu yana uygulanan "eşel mobil" sisteminin etkisiyle petrol ve doğalgaz ürünlerinden alınan ÖTV yıllık bazda 5,3 milyar TL (%95,5) gerileyerek vergi gelirleri üzerinde baskı kurarken, dayanıklı tüketim mallarından alınan ÖTV yıllık bazda %107,7 artış kaydetti. Ayrıca, dış ticaretteki olumlu seyre bağlı olarak uluslararası ticaret ve muamelelerden alınan vergiler Aralık ayında yıllık bazda %101,2 oranında yükselerek merkezi yönetim bütçe gelirlerindeki artışa 22,1 puan ile en yüksek katkıyı sağladı.

Yıllık gelişmelere bakıldığında ise, vergi gelirlerinin 2020'ye kıyasla %39,8 artış sergilediği görülüyor. Özel tüketim vergisi yıllık bazda %0,9 oranında gerilerken, kurumlar vergisi ve uluslararası ticaret ve muamelelerden alınan vergiler yıllık bazda sırasıyla %69,4 ve %60,4 artış kaydederek bütçe görünümünü destekledi.

Cari transferler yıllık bazda yaklaşık iki katına çıktı.

2021 yılının son ayında merkezi yönetim harcamalarının kamu iktisadi teşebbüslerine bütçeden yapılan yüklü transferlere bağlı olarak, 2020 yılının aynı ayına kıyasla 2 katına çıktığı görüldü. Aralık 2021'de KİT'lere yapılan iç borç aktarımları ile KİT görevlendirme giderleri kapsamında yapılan aktarımlar bütçe harcamalarını önemli ölçüde artırdı. Söz konusu kaynak aktarımında BOTAŞ'a yapılan 59 milyar TL'lik (40 milyar TL borç verme, 19 milyar TL görevlendirme gideri) aktarım öne çıktı. Bu dönemde cari transferler yıllık bazda %92,8 yükselirken, sağlık, emeklilik ve sosyal yardım giderleri (%46,3) ile diğer hazine yardımları (%180) kalemlerinde hızlı artışlar kaydedildi.

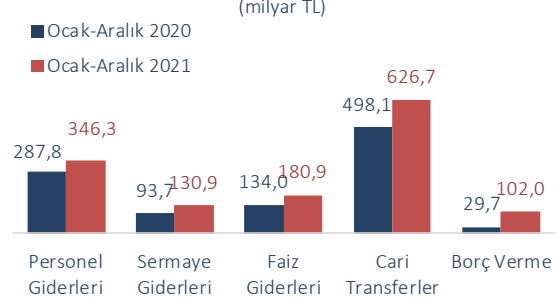
Merkezi Yönetim Bütçesi

	Aralık		%	Ocak-Aralık		%	2021 Bütçe Hedefi	OVP Tahmini	Gerç./ OVP Tahmini (%)
	2020	2021		Değişim	2020				
Harcamalar	139,8	280,8	100,9	1.203,7	1.599,6	32,9	1.346,1	1.506,3	106,2
Faiz Harcamaları	4,9	9,0	83,2	134,0	180,9	35,0	179,5	179,5	100,8
Faiz Dışı Harcamalar	134,9	271,9	101,6	1.069,8	1.418,8	32,6	1.166,6	1.326,7	106,9
Gelirler	96,5	135,1	40,0	1.028,4	1.407,4	36,8	1.101,1	1.276,3	110,3
Vergi Gelirleri	78,7	111,4	41,6	833,3	1.164,8	39,8	922,7	1.057,9	110,1
Diğer Gelirler	17,9	23,7	32,6	195,2	242,6	24,3	178,4	218,4	111,1
Bütçe Dengesi	-43,2	-145,7	237,1	-175,3	-192,2	9,7	-245,0	-230,0	83,6
Faiz Dışı Denge	-38,3	-136,8	256,7	-41,3	-11,4	-72,4	-65,5	-50,5	-

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Yıl genelinde harcama kalemlerinin nispeten orantılı bir şekilde yükseldiği izlense de, Aralık ayında KİT'lere yapılan aktarıma bağlı olarak borç verme kaleminin bütçe harcamaları içindeki payı 2021 yılında %6,4'e çıktı (2020 yılında %2,5). 2021 yılında faiz harcamaları yıllık bazda %35 artışla 180,9 milyar TL'ye ulaştı. Bu dönemde sermaye transferleri %68, sermaye giderleri %39,7 artış kaydetti.

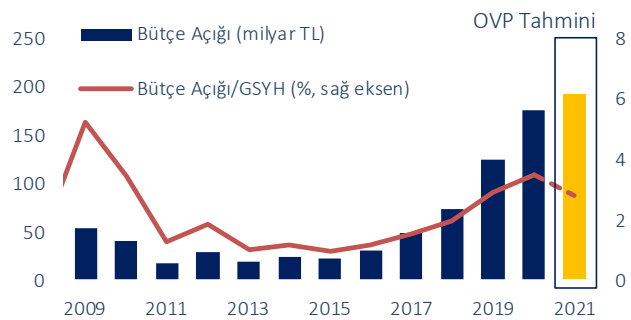
Bütçe Harcamaları

Beklentiler...

Eşel mobil sistemine bağlı olarak ÖTV gelirlerinin beklentilerin altında bir performans sergilemesi 2021 yılında bütçe gelirlerini sınırlandırırken, merkezi yönetim bütçesinden altyapı yatırımlarına yönelik harcamaların yüksek seyretmesi bütçe görünümünde bozulmayı beraberinde getirdi. Bütçe harcamaları üzerinde TL'deki değer kaybı ile enflasyonun olumsuz etkileri de belirginleşti. Öte yandan, 2021 yılının ilk 11 ayında olumlu bir görünüm sergileyen bütçe dengesi, Aralık ayında harcamalardaki hızlı artışa rağmen yılı Orta Vadeli Program beklentilerinin altında bir bütçe açığıyla tamamladı. Bu çerçevede, gerçekleşen bütçe açığı ve büyümeye ilişkin tahminler göz önüne alındığında bütçe açığının GSYH'ye oranının 2021 yılında %3 civarında gerçekleştiği tahmin ediliyor. 2022 yılında enflasyonist baskılar nedeniyle iç talepte beklenen zayıflamanın yanı sıra TL tasarrufları özendirici kur korumalı finansal ürünlerin bütçe harcamaları üzerindeki etkilerinin merkezi yönetim bütçe dengesi açısından belirleyici olacağı değerlendiriliyor.

Bütçe Açığı

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Datastream

Türkiye Ekonomisi - Enflasyon

Yıllık TÜFE enflasyonu %48,7'ye çıktı.

TÜİK tarafından açıklanan verilere göre enflasyon göstergelerindeki yüksek oranlı artışlar 2022'nin ilk ayında devam etti. Buna göre, Ocak ayında TÜFE enflasyonu aylık bazda %11,10, Yİ-ÜFE enflasyonu da %10,45 oranında arttı.

Böylece, 2022'nin ilk ayında yıllık TÜFE enflasyonu %48,69 ile yaklaşık son 20 yılın zirvesine çıkarken, 2021'i %79,89 seviyesinde tamamlayan yıllık Yİ-ÜFE enflasyonu Ocak ayında %93,53 düzeyinde gerçekleşti.

Ocak (değişim %)	TÜFE		Yurt İçi ÜFE	
	2021	2022	2021	2022
Aylık	1,68	11,10	2,66	10,45
Yıllık	14,97	48,69	26,16	93,53
Yıllık Ortalama	12,53	22,58	13,64	49,93

Aylık TÜFE artışında gıda, konut ve ulaştırma grupları öne çıktı.

Ocak ayında giyim ve ayakkabı grubu dışındaki tüm ana harcama gruplarında fiyatlar aylık bazda yükseliş kaydetti. Alkollü içecekler ve tütün grubu aylık bazda %21,9'luk fiyat artışıyla harcama grupları arasında ilk sırayı alırken, elektrik ve doğalgazdaki fiyat artışlarının da izlendiği konut grubunda aylık fiyat artışı %18,9 oldu. TÜİK'ten yapılan açıklamaya göre elektrik ücretindeki fiyat artışı %69,97 düzeyinde gerçekleşti. Temel harcama gruplarından olan ulaştırma, gıda ve sağlıkta da aylık bazda çift haneli yükselişler yaşandığı görüldü. Aylık enflasyona katkılar itibarıyla yılın ilk ayında gıda, konut ve ulaştırma grubunda yaşanan fiyat artışlarının aylık enflasyonu 7,30 puan yukarı çektiği görüldü.

Yıllık fiyat değişimlerine bakıldığında en yüksek fiyat artışı %68,89 ile ulaştırma grubunda yaşanırken, bunu %55,61 ile gıda ve alkolsüz içecekler grubu takip etti. Söz konusu iki kalem yıllık TÜFE enflasyonuna yaptıkları 24,75 puanlık katkı ile tüketici fiyatlarındaki artışın yarısından fazlasını oluşturmuş oldu.

Ana Harcama Grubu Ağırlıkları (%)

	2022	2021	Fark (% puan)
Gıda ve alkolsüz içecekler	25,32	25,94	-0,63
Ulaştırma	16,80	15,49	1,30
Konut	14,12	15,36	-1,24
Ev eşyası	8,86	8,64	0,21
Lokanta ve oteller	7,11	5,91	1,20
Giyim ve ayakkabı	6,42	5,87	0,55
Çeşitli mal ve hizmetler	4,96	4,73	0,24
Alkollü içecekler ve tütün	4,31	4,88	-0,57
Haberleşme	3,78	4,64	-0,86
Sağlık	3,24	3,25	-0,01
Eğlence ve kültür	3,06	3,01	0,05
Eğitim	2,03	2,28	-0,24
Toplam	100	100	-

Ocak ayında enflasyon sepeti içerisindeki ana harcama gruplarının ağırlıklarını güncelleyen TÜİK, ulaştırma ile lokanta ve oteller gruplarının sepet içerisindeki paylarını 1'er puandan fazla arttırdı. Buna karşılık, konut, haberleşme ve gıdanın harcamalardan aldığı paydaki azalış dikkat çekti.

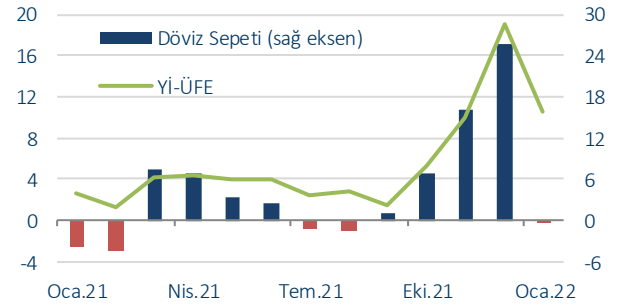
Çekirdek enflasyon göstergeleri...

Ocak ayında mevsimlik ürünler hariç TÜFE'de aylık artış %11,46 olurken, yıllık artış %50'yi aştı. Çekirdek enflasyon göstergelerinden B (işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altının hariç TÜFE) ve C (enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ve altın hariç TÜFE) göstergelerindeki aylık artışlar sırasıyla %7,49 ve %6,94 oldu. Böylece, B ve C endekslerindeki artışlar yıllık bazda sırasıyla %42,66 ve %39,45 düzeylerine çıkarak 2003 bazlı seri için yeni zirve seviyelerine ulaştı.

Yİ-ÜFE'de tüm alt sektörlerde fiyatlar yükseldi.

Ocak ayında 29 alt sektörün tamamında fiyatlar yükselirken, 16 sektörde çift haneli artışlar yaşandı. Emtia ve enerji maliyetlerinde küresel ölçekte yaşanan yükselişin de etkisiyle kömür, ham petrol, madencilik ve mineral ürünler sektörlerinde aylık fiyat artışları %20'yi aştı. Fiyatların %10,67 arttığı gıda grubu aylık Yİ-ÜFE artışını 2,13 puan yukarı çekerken diğer sektörlerde aylık katkıların birbirine yakın düzeyde olduğu görüldü.

Yıllık bazda bakıldığında kok ve rafine petrol ürünleri, ana metal, kağıt ve tekstil gibi yüksek emtia girdisi kullanan sektörlerdeki fiyat artışlarının Ocak ayı itibarıyla 3 haneli seviyelerde gerçekleştiği dikkat çekiyor.

Döviz Kuru Gelişmeleri ve Yİ-ÜFE Enflasyonu
(aylık % değişim)

TÜİK, Yİ-ÜFE'de de sektörlerin ağırlıklarında güncellemeye gitti. Söz konusu güncellemede motorlu kara taşıtlarının payındaki artış ile kok ve rafine petrol ürünlerinin payındaki azalış öne çıktı.

Beklentiler...

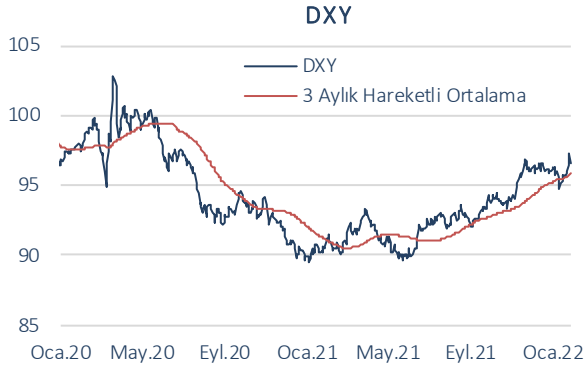
Fiyatı yönetilen ürün gruplarındaki fiyat düzenlemelerinin yanında ücret ve hizmet fiyatlarındaki artışlar Ocak'ta aylık enflasyonun çift hanede kalmasına sebep oldu. Ayrıca, bu dönemde küresel emtia ve enerji fiyatlarındaki artışların da yurt içi fiyat gelişmelerinde rol oynadığı görüldü. Bu çerçevede, son dönemde petrol fiyatlarında yaşanan yükseliş ve son haftalarda sanayide yaşanan doğal gaz ve elektrik kesintilerinin yılın ilk aylarında enflasyonda yukarı yönlü baskı yaratmaya devam etmesini bekliyoruz.

	31.Ara	31.Oca	Değişim
5-Y CDS Primi (baz puan)	560	530	-29 bp ▼
2-Y Gösterge Tahvil Faizi	%22,74	%21,84	-90 bp ▼
BIST-100	1.858	2.003	%7,8 ▲
USD/TL	13,3161	13,3074	-%0,1 ▼
EUR/TL	15,1402	14,9340	-%1,4 ▼
Döviz Sepeti*	14,2282	14,1207	-%0,8 ▼

(*) (0,5 USD/TL + 0,5 EUR/TL)

Ocak ayında küresel piyasalar dalgalı seyretti.

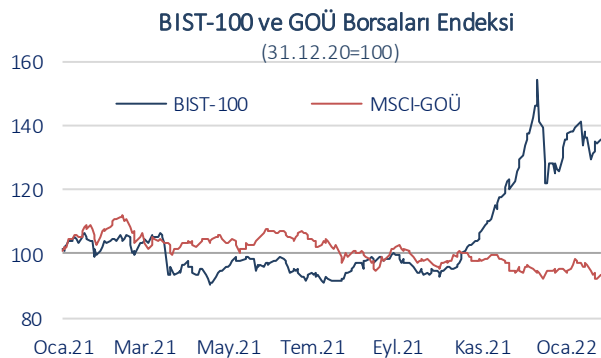
Ocak ayında küresel piyasaların gündeminde salgının seyri ve başlıca merkez bankalarının atacağı para politikası adımlarına ilişkin beklentiler öne çıktı. Fed'in politika faizini öngörülenden daha fazla yükseltebileceği görüşlerinin güç kazanması ABD hazine tahvil faizlerinin artmasına neden olurken, ABD dolarının diğer gelişmiş ülke para birimleri karşısındaki değerini gösteren DXY endeksi 97,27 ile Temmuz 2020'den bu yana en yüksek seviyesini gördü.

Diğer taraftan, Rusya ile NATO arasında Ukrayna'ya yönelik jeopolitik gerilimin artması risk algısında bozulmayı beraberinde getirdi. Eşik değerin 20 olarak değerlendirildiği VIX endeksi ay içerisinde 40'a yaklaşarak bir yıldan uzun sürenin en yükseğine çıktı.

Yurt içine yönelik risk göstergelerinde iyileşme...

Ocak ayında küresel piyasalardaki dalgalı görünüme karşılık yurt içi piyasaların nispeten olumlu yönde ayrıştığı görüldü. Türkiye'nin 5 yıl vadeli CDS primi yılın ilk ayını 29 baz puan düşüyle 530 baz puan düzeyinde tamamlarken, 2 yıl vadeli gösterge tahvilin faizi 90 baz puan gerileyerek %21,84 düzeyine indi. BIST-100 endeksi yılın ilk ayını %7,8'lik yükselişle 2.003 seviyesinden tamamladı. Öte

yandan, yabancı yatırımcıların yurt içi finansal piyasalara ilgisinin Ocak ayında da düşük olduğu gözlemlendi. TCMB tarafından açıklanan menkul kıymet istatistiklerine göre, 28 Ocak itibarıyla yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi portföyü fiyat ve kur hareketlerinden arındırılmış olarak 2021 sonuna göre net 370 milyon USD, DİBS portföyü de net 143 milyon USD azaldı.

Ay genelinde nispeten yatay bir seyir izleyen USD/TL kuru Ocak ayını 13,3074 seviyesinden tamamlarken, EUR/TL aylık bazda %1,4 oranında gerileyerek ay sonunda 14,9340 oldu.

TCMB enflasyon tahminini yükseltti.

TCMB 20 Ocak'taki Para Politikası Kurulu toplantısında beklentilere paralel olarak politika faiz oranını değiştirmeyerek %14 seviyesinde tuttu. Para politikasının birikimli etkilerinin yakından izlendiğini belirten TCMB, fiyat istikrarının sürdürülebilir bir zeminde yeniden şekillenmesi amacıyla TCMB'nin tüm politika araçlarında TL'yi önceliklendiren geniş kapsamlı bir politika çerçevesi gözden geçirme süreci yürüttüğünü ifade etti.

TCMB, yılın ilk Enflasyon Raporu'nda 2022 ve 2023 yılsonu enflasyon tahminlerini sırasıyla %23,2 ve %8,2'ye yükseltti. TCMB, enflasyonda yapılan revizyona gerekçe olarak başta döviz kurları, ithalat fiyatları ve yönetilen/ yönlendirilen fiyatlardaki artışların yanı sıra, bazı sektörlerdeki arz kısıtları ve tedarik süreçlerindeki aksaklıklar gibi güçlü arz yönlü unsurların işaret ettiği yukarı yönlü riskleri ileri sürdü. Enflasyon Raporu'nun sunumunda konuşan TCMB Başkanı Şahap Kavcıoğlu, fiyat istikrarı ve finansal istikrarın tesisi için atılan adımlara ek olarak, arz-talep uyumsuzlukları ve tedarik süreçlerindeki aksaklıkların kademeli olarak azalması ile önümüzdeki aylarda dezenflasyon sürecinin başlamasını öngördüklerini ifade etti. Kavcıoğlu ayrıca, yeni finansal ürünler, teminat çeşitlendirilmesi ve likidite yönetimi uygulamaları aracılığıyla Türk lirasının sistemdeki kullanımının artırılmasını hedefleyen "Liralaşma Stratejisi"ni açıkladı.

TCMB ile BAE Merkez Bankası arasında swap anlaşması imzalandı.

TCMB, Birleşik Arap Emirlikleri Merkez Bankası ile BAE dirhemi ve Türk lirası para birimleri için İkili Para Takası anlaşması imzalandığını duyurdu. Bu çerçevede, swap anlaşmasının nominal büyüklüğünün karşılıklı olarak 18 milyar dirhem ve 64 milyar Türk lirası olduğu belirtildi. İki ülke arasında karşılıklı ticaretin geliştirilmesi yoluyla finansal iş birliğinin daha da güçlendirilmesi amacını taşıyan anlaşmanın, 3 yıl süreyle geçerli olacağı ve karşılıklı mutabakatla uzatılabileceği ifade edildi. Ayrıca, Azerbaycan devlet petrol fonu SOFAZ, TCMB nezdinde 6 ay vadeli 1 milyar EUR tutarında depo hesabı açtığını duyurdu.

Kaynak: Datastream, Reuters, TCMB

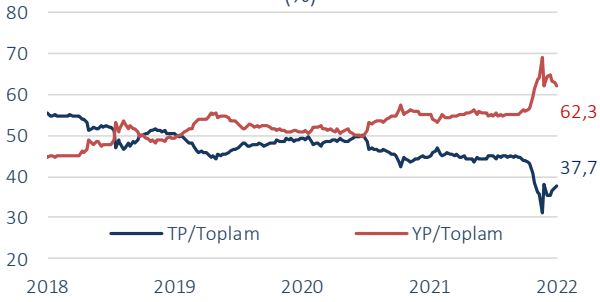
KKM uygulamasının kapsamı genişletildi.

Türk lirası varlıklara yönelik talebi teşvik etmek amacıyla düzenlenen Kur Korumalı Mevduat (KKM) uygulamasına Ocak ayında TCMB tarafından hazırlanan yönetmelikle tüzel kişiler de dâhil edildi. Ayrıca, 29 Ocak tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Kanunla 31 Aralık 2021 tarihli bilançolarında yer alan döviz ve altın hesaplarını kur korumalı TL mevduat ve katılma hesaplarına dönüştüren şirketlere kurumlar vergisi istisnası getirildiği açıklandı. TCMB 1 Şubat’ta yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının da KKM uygulamasına dâhil edilmesi için Yurt Dışında Yerleşik Vatandaşlar Mevduat ve Katılım Sistemi (YUVAM) uygulamasının devreye alındığını duyurdu.

TP mevduat hacmi 2 trilyon TL’yi aştı.

BDDK Haftalık Bülten verilerine göre, toplam mevduat hacmi 28 Ocak itibarıyla yıllık bazda %59 artışla 5.429 milyar TL düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde TP mevduat hacmi yıllık bazda %33,5 genişleyerek 2 trilyon TL seviyesini aştı. Mevduat piyasasındaki gelişmelerde kur korumalı ürünlerin muhtemel etkileri de yakından takip ediliyor. 28 Ocak itibarıyla USD bazında YP mevduat hacmi 17 Aralık’a kıyasla 9,9 milyar USD düşüşle 250,1 milyar USD’ye gerilerken, aynı dönemde TP mevduat hacmi 162 milyar TL artış kaydetti. Hazine ve Maliye Bakanı tarafından yapılan açıklamada, 25 Ocak itibarıyla KKM kapsamında döviz hesaplarından TL’ye dönüşen tutarın 58,3 milyar TL (yaklaşık 4,4 milyar USD) olduğu ifade edildi.

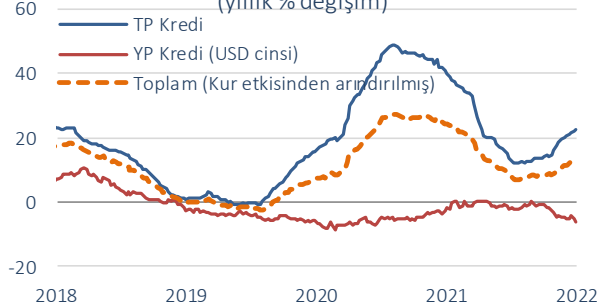
Mevduatın Kompozisyonu (%)

YP kredi hacmindeki düşüş hız kazandı.

Bankacılık sektörünün toplam kredi hacmi 28 Ocak itibarıyla yıllık bazda %40 artışla 4.972 milyar TL oldu. Bu dönemde kredi hacmindeki kur etkisinden arındırılmış

Kredi Hacmi (yıllık % değişim)

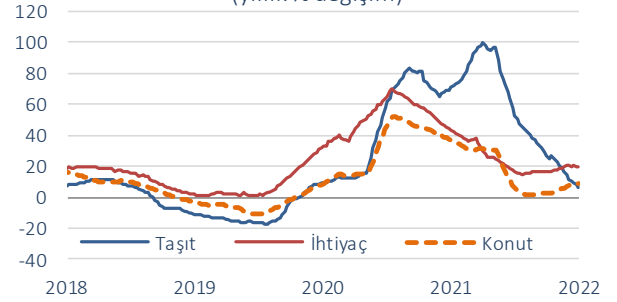

artış %12,8 düzeyinde gerçekleşti. 28 Ocak itibarıyla yıllık TP kredi büyümesi %22,6 olurken, finansal piyasalarda yaşanan gelişmelerin etkisiyle USD bazında YP kredi hacminde kaydedilen gerilemenin hız kazandığı izlendi. Bu dönemde USD bazında YP kredi hacmi yıllık bazda %6,1 düşüşle 155,2 milyar USD düzeyinde gerçekleşti.

İhtiyaç kredilerinin payında yükseliş...

28 Ocak itibarıyla tüketici kredilerindeki yıllık artış %14,8 düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde konut kredilerindeki yıllık artış %8,6 olurken, otomotiv pazarındaki daralmanın da etkisiyle taşıt kredileri hacmi yıllık bazda %6,5 ile 2019 yılının sonundan bu yana en zayıf artışını kaydetti. Söz konusu kredi türlerindeki zayıf seyre bağlı olarak ihtiyaç kredilerinin tüketici kredileri içindeki payı %60 ile tarihi seviyelere yükseldi. 28 Ocak itibarıyla bireysel kredi kartları bakiyesindeki yıllık artış oranı da %44,8 ile yüksek düzeyde gerçekleşti.

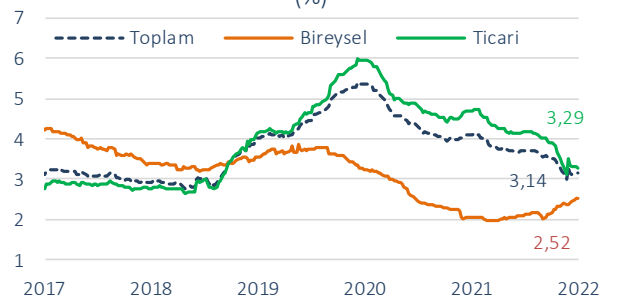
Tüketici Kredileri (yıllık % değişim)

Takipteki alacaklar oranı %3,14 düzeyinde...

Yılbaşından bu yana yatay bir görünüm sergileyen takipteki alacaklar oranı 28 Ocak itibarıyla %3,14 seviyesinde gerçekleşti. Bireysel kredilere ilişkin takipteki alacaklar oranı 2021 sonuna kıyasla sınırlı oranda yükselerek %2,52 oldu. Söz konusu oran ticari kredilerde %3,29 olarak kaydedildi.

Takipteki Alacaklar Oranı (%)

Yabancı para net genel pozisyonu...

Yabancı para net genel pozisyonu 28 Ocak itibarıyla bilanço içi kalemlerde (-)40.259 milyon USD, bilanço dışında (+)44.967 milyon USD oldu. Böylece, bankacılık sektörü yabancı para net genel pozisyonu (+)4.708 milyon USD düzeyinde gerçekleşti.

Genel Değerlendirme

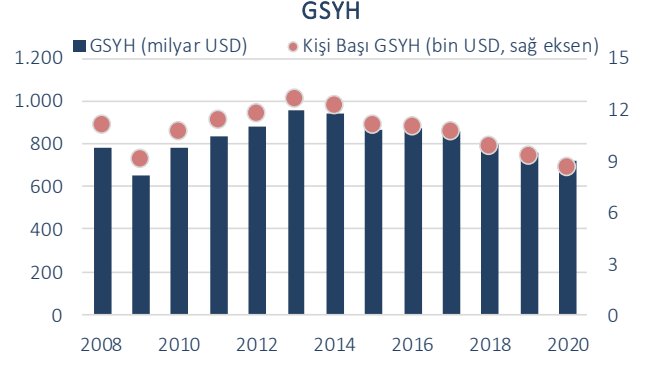
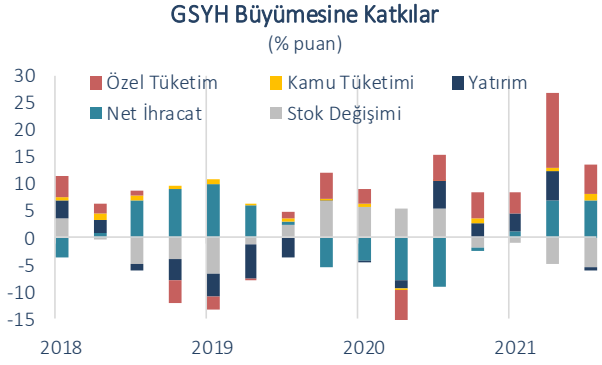
Açıklanan öncü verilere göre ABD ekonomisi salgının ikinci yılı olan 2021'de düşük bazın da etkisiyle %5,7 büyüyerek son 37 yılın en iyi performansını sergilerken, Euro Alanı da son çeyrekte bir miktar ivme kaybetmekle beraber 2021 yılını %5,2'lik büyüme ile tamamladı. Çin ekonomisi ise kısıtlı enerji arzı ve gayrimenkul sektöründeki sorunların yarattığı endişelere karşın geçtiğimiz yıl %8,1 ile öngörülerin üzerinde büyüdü.

Ocak ayına ilişkin öncü göstergeler ise, küresel ekonomik aktivitenin 2022 yılına omicron varyantına karşı uygulanan salgın tedbirlerinin etkisiyle baskı altında başladığına işaret ediyor. Omicron varyantının küresel risk algısında dalgalanmalara neden olması, aşılmalara rağmen salgına bağlı belirsizliklerin önümüzdeki dönemde de etkili olmaya devam edeceğini gösteriyor. 2022 yılında salgının yanı sıra arz yönlü kısıtların seyri ve enflasyon gelişmeleri ekonomik görünümü şekillendirecek temel unsurlar olarak öne çıkarken, IMF'nin Dünya Ekonomik Görünüm raporunun Ocak ayı güncellemesinde 2022 yılı küresel büyüme tahmininde özellikle artan enerji fiyatları ile tedarik zincirindeki bozulmalara bağlı olarak yükselen enflasyonist baskıların etkisiyle yaptığı aşağı yönlü revizyon dikkat çekiyor.

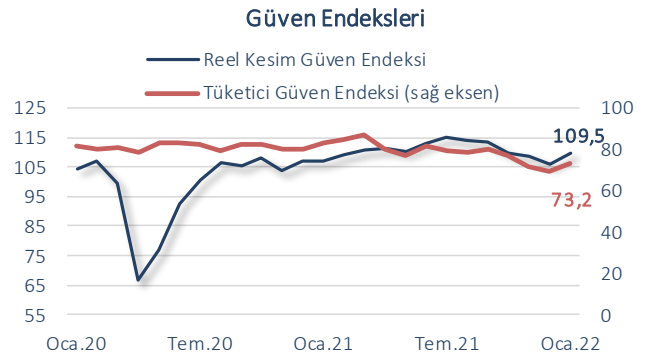
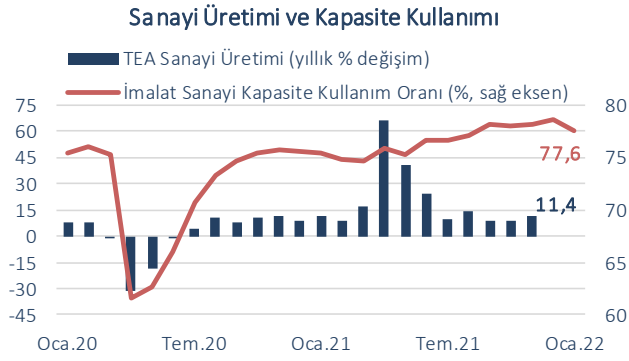
Öncü göstergelerin ekonomik aktivitenin 2022 yılına ivme kaybederek ılımlı bir seyirle başladığına işaret ettiği yurt içinde de enflasyon en önemli gündem maddesi olmayı sürdürüyor. Ocak ayında 50,5 ile sekiz ayın en düşük seviyesine gerileyen PMI verisi halen yüksek seyreden üretim maliyetlerinin yeni siparişlerin ve üretimin yavaşlamasına neden olduğunu gösteriyor. Yılın ilk Para Politikası Kurulu toplantısının ardından tüm politika araçlarında TL'yi önceliklendiren geniş kapsamlı bir gözden geçirme süreci yürütüldüğünü, enflasyonda baz etkilerinin de ortadan kalkmasıyla dezenflasyonist sürecin başlayacağını öngörüldüğünü belirten TCMB, Ocak sonunda yayımladığı yılın ilk Enflasyon Raporu'nda 2022 sonu için enflasyon beklentisini %23,2 olarak açıkladı.

Piyasaların enflasyon beklentilerindeki bozulma devam ederken, yönetilen ve yönlendirilen fiyatlardaki hızlı artışlar, Türk lirasındaki değer kaybının gecikmeli etkileri ve son haftalarda sanayide yaşanan doğal gaz ve elektrik kesintileri yılın ilk aylarında yıllık enflasyonda risklerin yukarı yönlü olduğuna işaret ediyor.

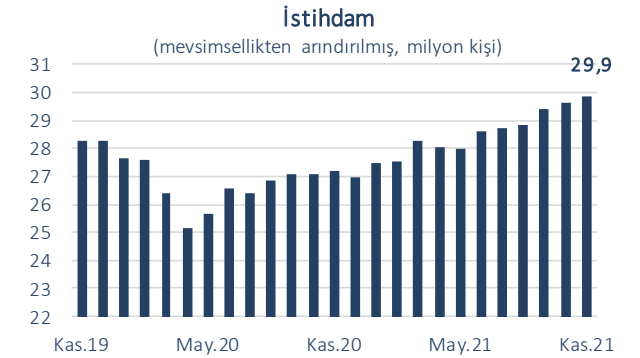
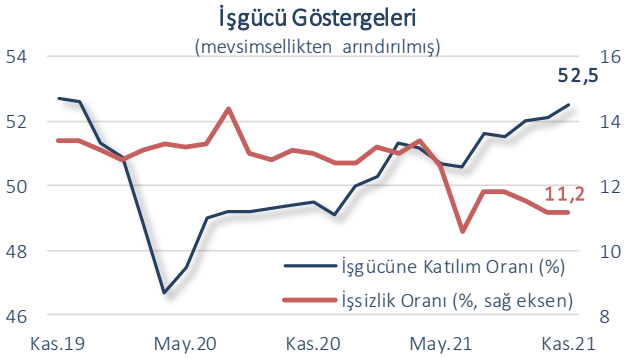
Büyüme

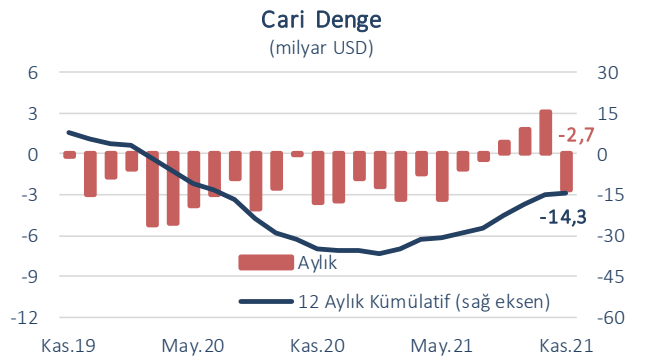
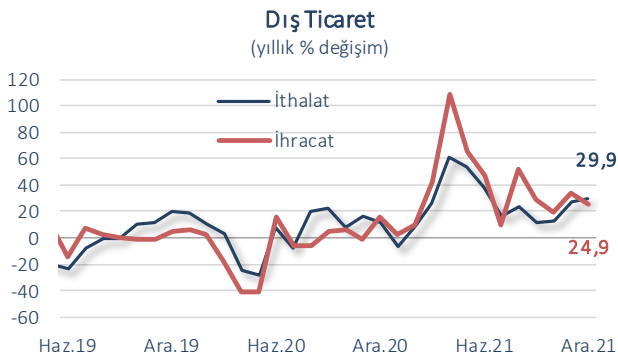
Öncü Göstergeler

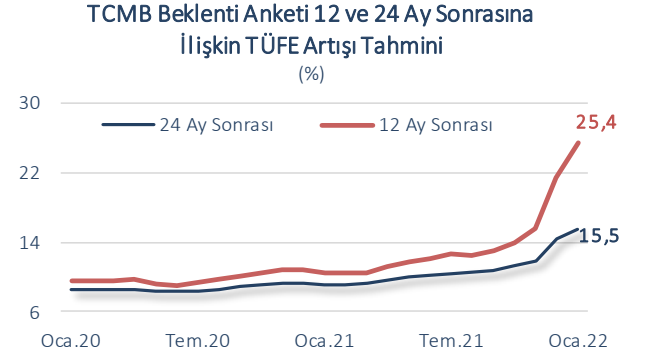
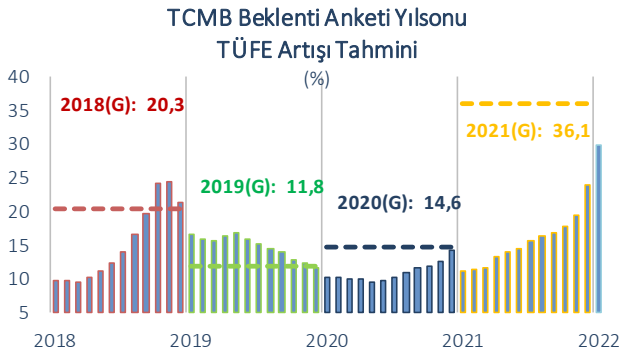
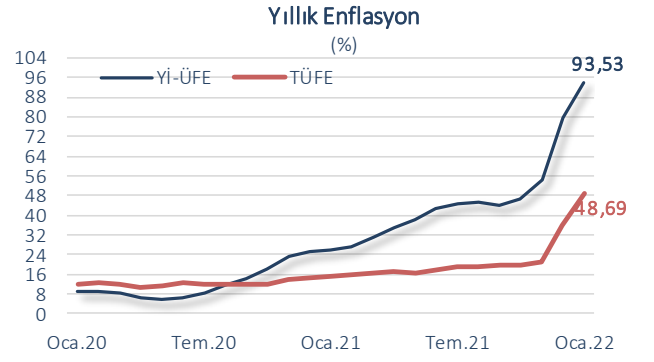
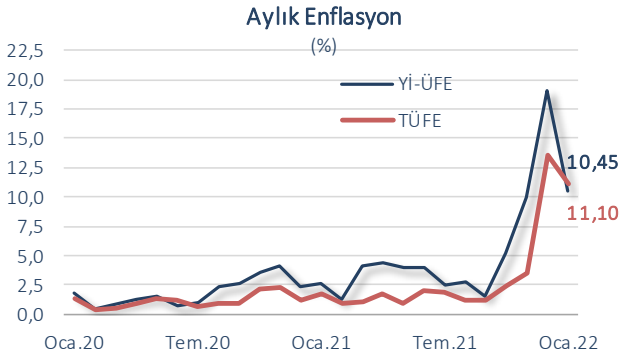
İşgücü Piyasaları

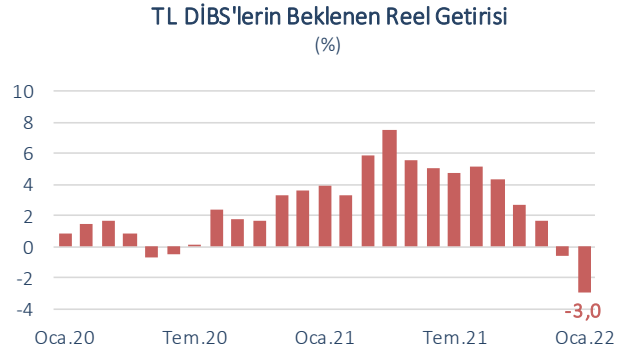
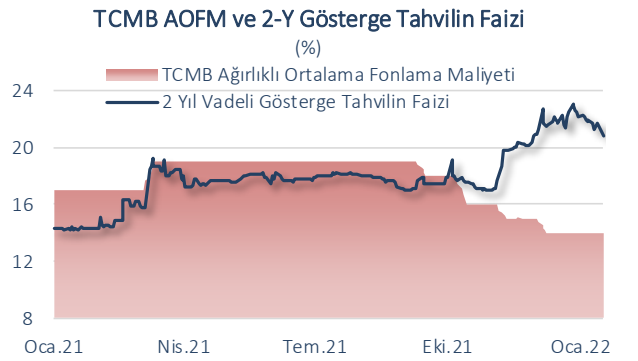
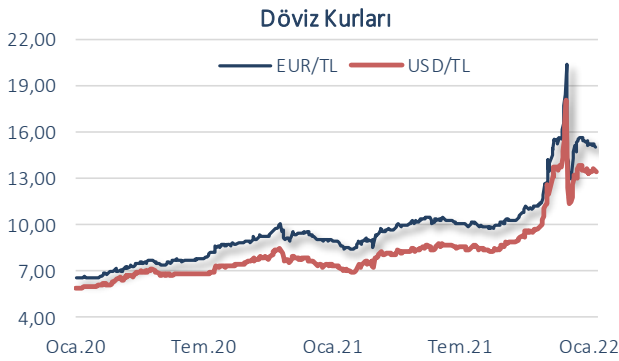
Dış Ticaret ve Ödemeler Dengesi

Enflasyon Göstergeleri

Döviz ve Tahvil Piyasaları

Türkiye Ekonomisi - Makroekonomik Göstergeler

Büyüme	2016	2017	2018	2019	2020	Ç1-21	Ç2-21	Ç3-21
GSYH (milyar USD)	869	859	797	761	717	189	189	225
GSYH (milyar TL)	2.627	3.134	3.758	4.318	5.047	1.393	1.586	1.915
Büyüme Oranı (%)	3,3	7,5	3,0	0,9	1,8	7,4	22,0	7,4
Enflasyon (%)						Kas.21	Ara.21	Oca.22
TÜFE (yıllık)	8,53	11,92	20,30	11,84	14,60	21,31	36,08	48,69
Yurt İçi ÜFE (yıllık)	9,94	15,47	33,64	7,36	25,15	54,62	79,89	93,53
Mevsimsellikten Arındırılmış İşgücü Piyasası Verileri						Eyl.21	Eki.21	Kas.21
İşsizlik Oranı (%)	12,1	9,9	12,7	13,4	12,7	11,50	11,20	11,20
İşgücüne Katılım Oranı (%)	52,4	52,8	53,2	52,6	49,1	52,00	52,10	52,50
Döviz Kurları						Kas.21	Ara.21	Oca.22
TÜFE Bazlı Reel Efektif Döviz Kuru	93,5	86,3	76,4	76,2	62,2	54,1	47,8	52,9
USD/TL	3,52	3,79	5,32	5,95	7,43	13,3	13,28	13,42
EUR/TL	3,71	4,55	6,08	6,68	9,09	14,9	15,10	15,04
Döviz Sepeti (0,5*EUR+0,5*USD)	3,61	4,17	5,70	6,32	8,26	14,1	14,19	14,23
Dış Ticaret Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Eki.21	Kas.21	Ara.21
İhracat	149,2	164,5	177,2	180,8	169,7	215,5	220,9	225,3
İthalat	202,2	238,7	231,2	210,3	219,5	259,0	264,7	271,4
Dış Ticaret Dengesi	-52,9	-74,2	-54,0	-29,5	-49,8	-43,5	-43,9	-46,1
Karşılama Oranı (%)	73,8	68,9	76,6	86,0	77,3	83,2	83,4	83,0
Ödemeler Dengesi ⁽¹⁾ (milyar USD)						Eyl.21	Eki.21	Kas.21
Cari İşlemler Dengesi	-27,0	-40,8	-21,7	6,8	-36,7	-18,3	-15,1	-14,3
Finans Hesabı	-21,7	-47,0	-10,9	1,3	-40,0	-2,7	5,3	6,0
Doğrudan Yatırımlar (net)	-10,7	-8,3	-9,2	-6,3	-4,6	-6,7	-7,1	-7,2
Portföy Yatırımları (net)	-6,6	-24,3	3,1	1,4	5,5	-13,7	-8,9	-6,0
Diğer Yatırımlar (net)	-5,3	-6,2	5,6	-0,1	-9,0	-25,9	-19,6	-24,6
Rezerv Varlıklar (net)	0,8	-8,2	-10,4	6,3	-31,9	43,6	40,9	43,8
Net Hata ve Noksan	5,3	-6,2	10,8	-5,5	-3,3	15,7	20,5	20,3
Cari İşlemler Açığı/GSYH (%)	-3,1	-4,8	-2,7	0,7	-5,0	-	-	-
Bütçe Gerçekleşmeleri ⁽²⁾⁽³⁾ (milyar TL)						Eki.21	Kas.21	Ara.21
Harcamalar	584,1	678,3	830,5	999,5	1202,2	1183,1	1318,8	1599,6
Faiz Harcamaları	50,2	56,7	74,0	99,9	134,0	156,6	171,9	180,9
Faiz Dışı Harcamalar	533,8	621,6	756,5	899,5	1068,3	1026,5	1146,9	1418,8
Gelirler	554,1	630,5	757,8	875,8	1029,5	1104,6	1272,3	1407,4
Vergi Gelirleri	459,0	536,6	621,3	673,3	833,1	904,5	1053,4	1164,8
Bütçe Dengesi	-29,9	-47,8	-72,8	-123,7	-172,7	-78,5	-46,5	-192,2
Faiz Dışı Denge	20,3	8,9	1,3	-23,8	-38,8	78,1	125,4	-11,4
Bütçe Dengesi/GSYH (%)	-1,1	-1,5	-1,9	-2,9	-3,5	-	-	-
Merkezi Yönetim Toplam Borç Stoku (milyar TL)						Eki.21	Kas.21	Ara.21
İç Borç Stoku	468,6	535,4	586,1	755,1	1.060,4	1.205,0	1.316,3	1.321,2
Dış Borç Stoku	291,3	341,0	481,0	574,0	752,5	1063,8	1391,9	1426,5
Toplam Borç Stoku	760,0	876,5	1.067,1	1.329,1	1.812,8	2.268,8	2.708,2	2.747,7

(1) 12 aylık kümülatif

(2) Yılbaşından itibaren kümülatif

(3) Veriler Merkezi Yönetim Bütçesi'ne göre.

Türkiye Ekonomisi - Bankacılık Genel Görünümü

BDDK Tarafından Açıklanan Aylık Bülten Verilerine Göre Bankacılık Sektörü

(milyar TL)	2016	2017	2018	2019	2020	Kas.21	Ara.21	Değişim ⁽¹⁾
AKTİF TOPLAMI	2.731	3.258	3.867	4.492	6.106	8.949	9.213	50,9
Krediler	1.734	2.098	2.395	2.657	3.576	4.788	4.901	37,0
TP Krediler	1.131	1.414	1.439	1.642	2.353	2.734	2.832	20,4
Pay (%)	65,2	67,4	60,1	61,8	65,8	57	57,8	-
YP Krediler	603	684	956	1.015	1.224	2.054	2.069	69,0
Pay (%)	34,8	32,6	39,9	38,2	34,2	43	42,2	-
Takipteki Alacaklar (brüt)	58,2	64,0	96,6	150,1	152,6	160	160,0	4,9
Takipteki Alacaklar Oranı (%)	3,2	3,0	3,9	5,3	4,1	3	3,2	-
Menkul Değerler	352	402	478	661	1.023	1.446	1.477	44,4
PASİF TOPLAMI	2.731	3.258	3.867	4.492	6.106	8.949	9.213	50,9
Mevduat	1.454	1.711	2.036	2.567	3.455	5.204	5.303	53,5
TP Mevduat	845	955	1.042	1.259	1.546	1.924	1.880	21,6
Pay (%)	58,1	55,8	51,2	49,0	44,7	37	35,5	-
YP Mevduat	609	756	994	1.308	1.909	3.280	3.423	79,3
Pay (%)	41,9	44,2	48,8	51,0	55,3	63	64,5	-
İhraç Edilen Menkul Kıymetler	116	145	174	194	224	310	310	38,4
Bankalara Borçlar	418	475	563	533	658	1.024	1.048	59,4
Repodan Sağlanan Fonlar	138	99	97	154	255	520	587	129,9
ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	300	359	421	492	600	687	711	18,6
Net Dönem Kârı/Zararı	37,5	49,1	53,5	49,8	58,5	75,3	92,1	-
RASYOLAR (%)								
Krediler/GSYH	66,5	67,6	64,7	61,5				
Krediler/Aktifler	63,5	64,4	61,9	59,1	58,6	53,5	53,2	-
Menkul Kıymet/Aktifler	12,9	12,3	12,4	14,7	16,7	16,2	16,0	-
Mevduat/Pasifler	53,2	52,5	52,6	57,1	56,6	58,1	57,6	-
Krediler/Mevduat	119,3	122,6	117,6	103,5	103,5	92,0	92,4	-
Sermaye Yeterliliği	15,6	16,9	17,3	18,4	18,7	17,8	18,3	-

(1) Yılsonuna göre % değişim

Kaynak: BDDK, TÜİK

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.**YASAL UYARI**

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.